

N.F.S. Grundtvig "28de Mai"

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.16, november 2020

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1840 (SJ: 659)

Teksten er etableret af Vibeke A. Pedersen

Punktkommentarer og tekstredigering er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Kirsten Vad

Indledning er skrevet af Vibeke A. Pedersen, redigeret af Kirsten Vad og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Sebastian Olden-Jørgensen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:4]

28de Mai.

Med denne Dag i 1831 begyndte et nyt Tidsrum i Danmarks Historie, hvoraf vi vel endnu har seet for Lidt, til at kunne fastsætte dets Kiendings-Navn, men som aabenbar dog enten maa blive *folkeligt* eller *pøbelagtigt*, og hvad Rigets sande Venner, baade høie og lave, maae ønske, følger af sig selv. Ansaae vi derfor end den *Stemme-Frihed*, Kong *Frederik den Sjette* lod udraabe, for en Ulykke, saa burde vi dog see, den hørde nu til de uundgaelige Ulykker, man langt hellere maa gaae kjækt imøde end i Flugten gribes af; men skjøndt der altid er Fare ved Frihed, ligesom ved *Livet*, er den dog saa kostelig en Sag, at vi ligesaalidt kan misunde Trælle deres Sikkerhed, som Døde deres Ro, og er der et Folk under Solen, hvis virkelige Stemme man uden al Frygt maatte ønske løftet, hørt og fulgt, da er det danske Folk, med sin naturlige Mildhed, Beskedenhed og Føielighed, netop et Saadant, og fortjener nogen Folke-Stemme at opelskes og opmuntres af Regjeringen, da er det

unægtelig den, hvorved Danmarks Konge fik Enevolds-Magt, naturligviis ikke til at bruge imod men efter Folkets Hjerte.

Det er derfor Skade, at der endnu er gjort saalidt fra Regjeringens Side for at opelske en virkelig levende men fredelig, frimodig men beskeden Folke-Stemme, hvortil vist ingensteds er bedre Anlæg, men det er endnu større Skade, at man, *udenfor* Oppositionen, næsten ikke i de høiere og dannede Kredse har sporet mindste Kjærlighed til den spæde Folke-Stemme, der dog maa omhyggelig pleies og opvoxte i godt Selskab, om den ikke skal vantrives elle vanarte; thi denne Mangel paa Opmærksomhed for Folke-Stemmen, denne fornemme LigeGYldighed, om ikke noget Værre, hvormed den 28de Mai og Alt hvad dermed staaer i Forbindelse, hidtil synes betragtet af Kongens høitstaaende Mænd, af Adelen og de fleste Videnskabsmænd og vel i det Hele af Embeds-Standen, den alene maa det tilskrives, at vore Døgnblades Opposition, skjøndt saalangt fra Folkets Hjerte, som Paris fra Kjøbenhavn, dog stedse mere synes at have Folke-Stemmen for sig.

Det gaaer nemlig med Folket i det Hele, som med hver Enkelt, at Enhver er sig selv nærmest, og saalænge Oppositionen er den Eneste, der lægger Vægt paa Folke-Stemmen, fremhæver den som nødvendig til Rigets Velfærd og paastaaer, den bør have voxende Indflydelse paa det Hele, saalænge nødes Folket til at betragte Oppositionen som sine Friheders og Rettigheders eneste Støtte, om Det end tusind Gange ønskede sig en bedre, og saalænge forblindes Folkets Øie nødvendig for den Tomhed og Herskesyge, der skjuler sig under dunkle eller høitrvædende og smigrende Ord; thi først ved at see den ægte frisindede Folkelighed, lærer man at kjende og ringeagte den Anden. Vil vi conservere alle vore nedarvede Fordomme, alle vore Indbildninger om høiere *Borgerværd* enten for vor Byrds, vore Kundskabers eller vor Dannelses Skyld og conservere Alt hvad der end er tilbage af Folke-Trældom, indvortes og udvortes, da sætte vi os i Opposition til Folket, og hvem der opponerer mod os, vil være Folkets Mand, til vi er revet ned, om han saa end selv i Grunden var den største Tyran, hvis Seier vilde være Folkets største Ulykke. Dette er ikke blot Historiens Spaadom, men det er en nødvendig Følge af Menneske-Naturens Love, og hvorliden Rimelighed der end er for, at Advarselen fra mig vil frugte Noget i Kredse, der er mig meer end fremmede, tør jeg dog ikke holde den tilbage, da jeg ingen Anden veed, som vil give den, og maa dog vise mig til Enden som hvad jeg har været fra Begyndelsen: en erklæret Ven af den *Danske Konges Enevolds-Magt*, og en erklæret Fjende ei blot ad Vold og Oprør, men ogsaa ad alt det Constitutions-Mageri, og al den Gjennemhegling af Øvrighed og **[A:5]** Embedsmænd, der nu gjælder for *Frihed*, men vilde i Danmark bestemt ikke gjælde derfor et Øieblik længere naar de der kalde sig Venner af Kongedømmet, af Orden, af Fred og Sømmelighed, viiste sig som

Venner af ægte Folke-Frihed, der ikke blot kan bestaae med Enevolds-Magten, men kan og skal i den finde sin bedste Støtte og saamegen Sikkerhed, som der i denne Verden er muelig for Sligt. Naar man nemlig paa den ene Side savner Sikkerhed mod Frihedens Misbrug, og ønsker den derfor borte, da bærer man sig netop ad ligesom de, der paa den anden Side savner Sikkerhed mod Enevoldsmagtens Misbrug, og ønske den derfor borte, uagtet vi Alle, hver Morgen vi staae op, maae lade det komme an paa en Prøve, om vi beholde Livet til Aften, og ved alle de løse Hænder, der omringe os, lade det komme derpaa an, om de vil misbruge deres Magt og selv løbe den Fare, som deraf flyder. De som virkelig er bange for Enevoldsmagtens Misbrug skulde derfor berolige sig med, at Øvrigheden, der altid maa have Magt, fristes aldrig mindre til at misbruge den, end hvor dens Myndighed er uindskrænket, vover heller ingensteds mere ved at misbruge Enevoldsmagten, end hvor den, som i Danmark, er en Frugt af Folkets Kjærlighed, og et dyrebart Pant paa dets barnlige Tillid; men de, som er bange for den fri Folkestemmes Misbrug, de skulde virkelig ogsaa berolige sig med, at da Folket dog altid har en Stemme, maa den fri Stemme altid være Øvrigheden gunstigere end den undertrykte, og at jo friere et Folk føler sig i Stilling og Bevægelse, deslettere vil det indsee, at Friheden for at beholdes i Fred af Fattige saavel som Rige, af Lave saavel som Høie, trænger til en vældig Arm, der er over Alle, og løber mindst Fare hos en Enevolds-Konge, der baade selv kan skjønne paa Frihedens Værd, staaer ophøiet over alle smaalige Fristelser til at udvide sig paa Næstens Bekostning, og har den videste Udsigt til udødelig Ære eller uslukkelig Skam, alt som Han bruger sin Magt og Myndighed efter Folkets Hjerte eller til dets Harme, som en Fader eller som en Fangevogter. Er man derimod *ikke* bange for *Misbrugen* men for *Brugen*, som man kun kalder en Misbrug, fordi man derved hindres fra at misbruge *sin* Magt eller *sin* Frihed, da er der vistnok intet Raad, da kan man ikke berolige sig, men maa fægte til man falder, og faaer da at see, hvad man vinder, men det vil med Guds Hjelp paa ingen af Siderne blive Tilfældet i Danmark, hvor *Enevoldsmagten* og den *fri Folkestemme*, som Rigets urokkelige Grundlov, aabner de blideste Udsigter.

N. F. S. Grundtvig.
